

קיימסיה. טעמא דר"א דמתני' כד' שמואל: לא הוה. עמיה: ולא דמי. ע"י פדיון כשנפל בה מוס: אלא הקדש דמיס. דהיינו קדושת דק הציט: **ואמר** יאזת. וספיר קאמרת שפופות לבדי'': **לנקרינו**. לעולה לקיין המזבח א"ל דכמיז בצקת: שאין לעוף פדיון. אף שנפל בו מוס כדאיתא בתנ"כ: **לפוס** כן וכו'. לפיכך לר"ך לומר דעופות לא קדש ממחילה אלא קדושת דמיס: **טעמא דר"ן סניא**. טעמו דר"ן מנה דלמר אליבא דר"ש המפריש נקבה לעולה ולאסא ולפסח אינו עושה תמורה: אלא אפי' עמאה באזווס השס. שלא קרא עליו שם קדושת רחאי' לו: וקשיא **בדא כסיב** **והעמיד** **והעריך**. בתמיה ופי קרבן מה שאוה חס צעי העמדה והערכה דהא צביטפא דר"ך קרא כמיז והעמיד

רובב"ן

מתני' משערין את הלשכה. לפירוט את חובת ההקדש כדמניא בתוספתא אחת לנ' יום משערין את הלשכה. כל מי שמכר להן יינות ושמינים וסלמות ואמר תנו לי מעותי הבהסד להקדש לפי שאין חס הדיעות חמור מן מעמידו אלא שולמי: **מיד** **הקדש על העלוניה**. אם נמיקרו אינו מפקדו ההקדש שהמעות קונות כדמניא ותן הכסף וקס לו. החלו און ההפסד להקדש לפי שאין חס הדיעות חמור מן ההקדש שאינה קונה אלא במשיכה: **הפליעה סולה** **הפליעה** לו. למוכר ואסור למנוח דמנו רבנן במנחות בצרק כל קרבנות סולה שהתלעה רוצה פסולה חטין שהתלעו רוצן פסולות. וכן אם נשפך היין נשפך למוכר כדמניא בתוספתא פ"ב אינו מקבל את מעותיו עד שיהא המזבח מרנה. ירושלמי תני ר' שמעון אומר מד היה מקבל מעותיו והכהנים ורזין הן:

מתני' אלו הן הממונים. ירושלמי רבי חזקיה ורבנן דר' אמר שלמי כל דור דור נא למנות ותרנא אמר מי שהיה באותו הדור מנה מה שדוריו. על החומות שהיה נתן חותם למי שרוצה סולה ויין ושמן מן הגובר לדמיון ידועין לכל ומי שצא לקנות מן ההקדש נתן מעות ליוחנן והוא נתן לו חותם והיה כמזב דמי נכר כפי או איל או פר כדמפרש לקמן וכבז בו שם הכס וסא המשמר ואחיה היה נתן לו הסולה והיין ושמן: על הפייסום. כדמפרש ציומא פ"ב כשהיו צדין להפיק זקן ויושב בצמרה נלכדה חליה צביה בקודש ותוהיה צביה בחול ומלמד להס דר"ך הפייס א"ר הוא היה נוטל מלפניה מראשו של א' מנה וממנה היה מתחיל תמני כדמפרש התס: **פסחיה** **זו מרדכי** **בלן** **ולמה** **נקרא** **שמו** **פסחיה** **פסחיה** **פוחה** **דברים** **והורגן** **ויועד** **בצבעים** **לשון**. היכי דמי פוחה דברים ודורסן כדלמר במנחות פ"ק ר' שמעאל (ף טז) מעשה צבא העומר מנגות לרשיפין ושהי הלחם מתקתע עין סוכר מטא עומר לא הו ידעי מהיכא אייתו אכרו אחא הוא חרשא אומיב חרש ידיה אאיגרא ודחא ידיה ארשיפא אמר להו מרדכי מי איכא דוכתא דשמיה גנות לרשיפין גנות גדוק ואכפת מטא לתמי שתי הלחם לא הו ידעי מהיכא אייתו מפרש בירושלמי לפי שכל הצבאות שגדפו באותה שנה בארץ ישראל אכרו אחא חרשא חרשה אומיב חרש ידיה אעיניה וחרש ידיה אכפרא אמר להו מרדכי מי איכא דוכמיה דשמיה עין סוכר או סוכר עין גדוק ואכפת נהכו ג' עיני דלמתיין ג' קנין חרש חרשה לויכתי וחרש חרשה לימתי וחרש חרשה לעינתי. סוכר ויבתי ויבה ממש לימתי ששפתה כפי לעינתי שופעת כמעין דלכלהו חרש למטאת וחרש לעולה אמר להו מרדכי שמת צוב סיכה ציס סיכנה צעינא סיכנה וכו'ן ועולת צנדר היבואס צדוק ואשכח היינו דמתן פסחיה על הקנין שהיה עומד לפרש כלד מציאות הנשים קניהס: **מתני'** **על חולי מעיים**. ירושלמי על ידי שהכהנים הולכין יתפין

א"ר יוסי קיימתיה כהא דא"ר שמואל בשם ר' זעירא כל שאינה יכולה ליקרב לא היא ולא דמיה לא קדשה אלא הקדש דמים ואת אמרת יאות להקריבו אין את יכול דכתיב בבקר ולא עופות לפירותו אין את יכול "שאין לעוף פדיון לפום כן צריך מיומר לא קדשה אלא קדושת דמים חבריאי בשם רבי יוחנן ר' אייבו בר נגרי אמר קומי רבי אילא בשם רבי יוחנן טעמא דרין תניא ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו מנגה קרבן לה' מוה ת"ל טמאה אלא אפילו טמאה באותו השם וקשיא בדא כתיב והעמידו והעריך ר' זעירא בשם ר"א לא אמר רבי אלא ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו מבנה קרבן לה' כל שאינה ראוי ליקרב לא כאן ולא במקום אחר אינו עושה תמורה יצאת נקבה (שבועף) לעולה אע"פ שאינה ראיה ליקרב כאן רבי יקרב במקום אחר (א רבי אבון ורבי בון באעון קומי רבי זעירא הרי הרובע והרבע שאינו ראוי ליקרב לא כאן ולא במקום אחר והרי הן עושין תמורה אמר לון אף אני לא אמרתי אלא טמאה ממש (פ"א מבור) וקשיא בדא כתיב והעמידו והעריך:

הלכה ה מתני' יצאת לל' יום משערין את הלשכה כל⁶ המקבל עליו לספק סלחות מארבע עמדו משלש יספק מד' משלש ועמדו מד' יספק מד' שיר הקדש על העלוני' אם התלעיה סולת התלעיה לו ואם החמין יין החמין לו אינו מקבל מעותיו על שיהא המזבח מרצה: **גמ'** **הניג'** בשם ר"ש מיד היו מקבלין את מעותיהן והכהנים ורזין הן:

הדרן עלך פרק התרומה

הלכה א מתני' אלו הן הממונים שהיו במקדש ויוחן בן פנחס על החתומות אחייה על הנסכים (ב) **מתנה** **בן** **שמואל** על הפייסות פתחיה על הקנין פתחיה זהו מרדכי ולמה נקרא שמו פתחיה שהיה פוחה דברים ודורשן ויועד בשבעים לשון. בן אחייה על חולי מעיים חנוניה חופר שיחון גביני כרו בן גבר על נעילת שערים בן⁷ בבי **במונה** על הפקיע בן ארשין על הצלצל הוגרם בן לוי על השיר בית גרמו על מעשה לחם הפנים בית אבטינס על מעשה הקמורת ואלעזר על הפרוכת ופנחס המלבישי⁸: **גמ'** **ר"ן** **זוקיה** **א"ר** **סימון** **ורבנן** **חד** **אמר** **כשירי** **דור** **ודור** **בא** **למנות** **עליהן** **וחרנה** **אמר** **מי** **שהיה** **באותו** **דור** **מנה** **מה** **שבדורו** **וא** **מאן** **דאמר** **כשירי** **כל** **דור** **ודור** **בא** **למנות** **על** **כולן** **הוא** **אומר** **וכר** **צדיק** **לברכה** **מאן** **דאמר** **מי** **שהיה** **באותו** **דור** **מנה** **מה** **שבדורו** **על** **כולן** **הוא** **אומר** **ושם** **רשעים** **ירקב** **ועל** **מי** **נאמר** **זכר** **צדיק** **לברכה** **על** **בן** **קטין** **וחבירו** **אמר**

אהא דמתן פ"ג דיומא בית גרמו לא ראו ללמד על מעשה לחם הפנים בית הצטינים לא ראו ללמד וכו' והוגרם צין לוי היה יודע פרק צשיר ולא ראה ללמדו בן קמנר לא ראה ללמד לפי שכל הששים שמציאין הקנינים לשונם משונים לאריותם ללשונותם ומשונש ג"כ והוא היה מנין כל ע' לשון וממילא הבין כל שיבוי' אותן הלשונות ומפרש בגמרא על אחת שאמרה לוימתי ופירש הוא כוננה צבא זכא לטול את צנה: **על חולי מעיים**. מפרש בגמרא: **חופר שיחון**. כמי שהיה מים מרזין לעולי רגלים: **גביני**. שם אדם המכריז: **צלצל** **צמבל** **בלע"ו** וכשהיו שומעין קולו היו מלבישים מתחילין צשיר: **על השיר**. להתחיל את השיר וכשהיה מקיים היו כולן מסיימין: **ציס גרמו** **וכו'**. כולה מפרש בגמרא: **גמ'** **כשירי** **דור** **ודור** **בא** **למנות**. שאי אפשר שאלו הכהנים היו ממונים בכל זמן הצית דבכל דור דור היו משמנים הממונים לכן פירש דלוחן הכהנים שבכל מינו ומיניו מנה התנא במשנתו: **מי שהיה באזווס הדור**. כשעלו ישראל מן הגולה מנה אותן שהיו צדוקי ולא כל הממונים שהיו בזמן הצית: **על כולן הוא אומר וכו'**.

והעריך וכו'ן ממי' לא צעי העמדה והערכה או שאינו קדוש כלל או שהוא עממו קרב למזבח: ה"ג יאזה נקבה שצטולה. וה"פ אם הקדש נקבה לעולה הרי היא ראיה למנוח לשם שלמים: הרי **הנובע והניבע**. דמי בתוספתא פ"ק דתמורה דעושין תמורה ואינה ראיה להקדש כלל: **אלא**. דומיא דטמאה ממש שאין צמינה קרבן לאפוקי עולת נקבה שיש צמינה קרבן: ה"ג **בדא כסיב** **והעמיד** **והעריך**. סימא דמירוצא דר"ן הוא כיון דקרא איירי בטמאה ממש לריכה העמדה והערכה: הלכה ה **מתני'** **משערין את הלשכה**. ותנין זה השער לשלשים יום ולוקחין מהס הגזברין מה שצריכין צאתו כסוס שפסוק ואם נמייק המקח אין מוספיין דמים ואם הוא לוקחין לפי הול: **המקבל עליו לספק סלמות**. צימות קליז חטיס וצזירת עגבים ומסיקת ותיס היו הגזברים מקדמין מעות לחטוי והיה החטוי מקבל עליו לספק ינות ושמינים וסלמות כל השנה ואם היו או נמכרים ד' סאין בסלע והוקרו ועמדו ג' סאין לר"ך למן ד' לו ואם ציבל לספק ג' סאין בסלע והחלו ועמדו ד' בסלע ונתן ד' בסלע ללא גרע מהדיוט ללא קני אלא במשיכה: **הפליעה** לו. ואפילו משך הגובר ומתן מעות אחריותם על החטוי: אינו מקבל מעותיו. כלומר אין מחשבין מעותיו על חטוי ולא וכה צהא אע"פ שקבלום מהגובר: **עד שיהיה המזבח מרצה**. שיעלה ללון על המזבח הלכך אם התלעיה הסולת או שהחמין היין אחריותם על החטוי: **גמ'** **מיד** **היו** **מקבלין** **את** **מעותיהן**. ללא מיישינן שיפסלו שהכהנים ורזין הן: הדרן עלך פרק התרומה

הלכה א מתני' **על החוסמות**. ועל הסלמות כדמפרש לקמן במתני': **על הפייסום**. להורות סדר הגורל מי זוכה בעבודה זו ומי בוז כמפורש בתנ"ך יומא: **על הקנינים**. ממוסרי כפרה כגון זב וזבה ויולדת שמציאין קני חובה דהיינו מוריס וזני וינה וטניס מעומיהם לשפירות שמקדש והממונים על השפירות לוקחים המעות ומציאין צון הקניס והיה לר"ך שיתמנה על זה חסם גדול ובקי כדלמתינן במסכת אבות קניס ופתחי נדה הן הן גופי הלכות: **שפיה פוחה דברים וכו'**. והוא מרדכי בלן שעלה מן הגולה ונקרא כן שהיה בולל לשונות הרצה כדמפרש בגמרא: **על חולי מעיים**. מפרש בגמרא: **חופר שיחון**. היה צקי בחפירות שיחין כדמפרש בגמרא והיה ממונה לחפור שיחין כדי שיהיו מים מרזין לעולי רגלים: **גביני**. כך שמו של האיש המכריז כדמפרש בגמרא: **על עינים שערס**. ללמוד שהשעים צערו ולפתחן בצקת: **על הפקיע**. מפרש גמ': **צלצל** **כלי** **שיר** **יש** **לו** **קול** **גדול** **לשון** **תללינה** **אזניו** **צמבל** **בלע"ו** וכשהיו שומעין קולו היו הלויס מתחילין צשיר: **על השיר**. להתחיל את השיר וכשהיה מקיים היו כולן מסיימין: **ציס גרמו** **וכו'**. כולה מפרש בגמרא: **גמ'** **כשירי** **דור** **ודור** **בא** **למנות**. שאי אפשר שאלו הכהנים היו ממונים בכל זמן הצית דבכל דור דור היו משמנים הממונים לכן פירש דלוחן הכהנים שבכל מינו ומיניו מנה התנא במשנתו: **מי שהיה באזווס הדור**. כשעלו ישראל מן הגולה מנה אותן שהיו צדוקי ולא כל הממונים שהיו בזמן הצית: **על כולן הוא אומר וכו'**.

אהא דמתן פ"ג דיומא בית גרמו לא ראו ללמד על מעשה לחם הפנים בית הצטינים לא ראו ללמד וכו' והוגרם צין לוי היה יודע פרק צשיר ולא ראה ללמדו בן קמנר לא ראה ללמד לפי שכל הששים שמציאין הקנינים לשונם משונים לאריותם ללשונותם ומשונש ג"כ והוא היה מנין כל ע' לשון וממילא הבין כל שיבוי' אותן הלשונות ומפרש בגמרא על אחת שאמרה לוימתי ופירש הוא כוננה צבא זכא לטול את צנה: **על חולי מעיים**. מפרש בגמרא: **חופר שיחון**. כמי שהיה מים מרזין לעולי רגלים: **גביני**. שם אדם המכריז: **צלצל** **צמבל** **בלע"ו** וכשהיו שומעין קולו היו מלבישים מתחילין הלויס צשיר: **על השיר**. להתחיל את השיר וכשהיה מקיים היו כולן מסיימין: **גמ'** **כשירי** **כל** **דור** **ודור**. שלא מנה רק הכהנים המיוחדים. ולכן מנה אלו בלבד אע"פ שהיו עוד צדוקים אחרים ממונים אחרים לא מנה אלא המעושים כמ"ש רמימי בני עליה והמה מועטים במספר: **מי שהיה באזווס הדור** **וכו'**. ולאו דוקא משום שהן כשירי כל דור אלא המוגה מנה אלו שהיה צדוקי: ה"ג **מתן פייסון**. ציומא פרק ג' **עלין** **הוא** **אומר** **זכר** **כו'**. דלויס ס"ל שכל המונין כאן היו כשרים וא"כ לדידיה לר"ך לפרשי מ"ש ציומא על הרשונים נאמר וז"ל על כולם גם אבות גרמי וזית צבטינס אף שמוכרים שם במשנה לגמלי. אך דבצרייתא אמרו שמתאזר תשובה לדידיהס וכו"ה כדבויין ולכן נאמר גם עליהס וז"ל ועל בן קמנר שלא מלא תשובה לדידיה נאמר וסר רשעים כו': מ"ד מי שהיה ג' **ול"ד** **כשרים** **א"כ** **מתי** **דיומא** **כפשייה** **דעל** **הרשונים** **קאי** **על** **בן** **קטין** **וחבירו** **דמשיב** **שם** **כשרא** **דמתני'** **דמוכירן** **לשכח** **עלין** **קאי** **מ"ש** **ז"ל** **וגירסת** **הספרים**

עין משפט ו גר מוצה

מה א מ"י פרק ו מלאכותי מנחה הלכה ד: מו ב מ"י פרק א מתמורה ה"ח: מז ג מ"י פ"ו מכל המקדש ה"ג: ובהשגות: ד ד מ"י ע"ה ה"א:

נוסחת הבבלי

(א) רבין ורבי צון כי והרבע אינן רחין כי: (ב) מתמיה בן שמואל כי:

הגהות הגר"א

[א] ה"ג תמן תנין על הרשונים נאמר וכי לר"ך לברכה ועל אלו נאמר שם רשעי' ירקב מ"ד כשירי דור דור יצא למנות עליהן על אלו חומר ז"ל מ"ד מי שהיה באזווס דור מנה מה שצדוקי על מי נאמר ז"ל והוא ציומא פ"ג וגי הספרים משושבת ועי' כפי מ"ח טעם מרווח ועיין בקי"ט שהביא הגמרא דיומא ע"ס:

ציון ירושלים

הוגרם בן לוי על השיר. ע"י מוספות יו"ט מ"ש מה ועי' שו"ת (ה) אלו"י סימן טו בצהתם בנז הרשע שם:

תורה אור השלם

1. ואם בל בחמה טעמא אשר לא יקריבו מפנה קרבן ל"ך והעמיד את דבבמה לפני הבית: ויקרא כו יא 2. והעריך הבית אתה בין טוב ובין רע פ"ק דהבית בן יודי: ויקרא כו יב 3. זכר צדיק לברכה ושם רשעים ירקב: משלי י ז